

PRZEWODNICZĄCA
KOMITETU
NAUKOWEGO

Magdalena
Krzymowska

Dr hab. Prof. IBB PAN

Warszawa
7 kwietnia 2026 r.

**List otwarty Komitetu Biologii Molekularnej Komórki PAN
w sprawie prowadzenia i rozwoju badań genomicznych w Polsce**

Od momentu poznania sekwencji nukleotydowych pierwszych genomów, w tym genomu człowieka, genomika i powiązane z nią technologie stały się jedną z głównych sił napędowych nowatorskich badań biomedycznych oraz nowoczesnej medycyny i biotechnologii. Nie może zatem dziwić fakt, iż wszystkie państwa liczące się w światowej nauce, w tym w naukach medycznych i biotechnologii, jak również w praktyce klinicznej i wdrażaniu technologii genomicznych, dążą od dwóch dekad do utworzenia odpowiednich zasobów ludzkich i infrastrukturalnych pozwalających na prowadzenie niezależnych badań genomicznych oraz do zapewnienia w tym zakresie pełnego bezpieczeństwa swoim obywatelom.

Z powyższych względów, Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN pragnie zwrócić uwagę na trwający od lat paraliż w zakresie tworzenia warunków oraz zasad regulujących prowadzenie w Polsce badań genomicznych. Lista zaniedbań i zaniechań w tym obszarze rośnie z każdym rokiem. Do grupy najistotniejszych problemów zaliczyć należy:

- ❖ brak jasnych i jednoznacznych regulacji prawnych dotyczących prowadzenia badań genomicznych, pozyskiwania, przechowywania i udostępniania danych uzyskanych w wyniku sekwencjonowania genomów;
- ❖ brak świadomości adekwatnych instytucji państwowych na temat wyzwań i uwarunkowań technologicznych oraz kadrowych związanych z prowadzeniem wielkoskalowych badań genomicznych – wbrew szerzonym często opiniom, problemów tych nie można rozwiązać poprzez zakup kolejnych urządzeń do sekwencjonowania DNA, czy serwerów do przechowywania danych;

Przewodnicząca
Komitetu

Magdalena.Krzymowska
@pan.pl

Sekretarzynie Komitetu
Justyna.McIntyre@pan.pl

- ❖ brak zgody władz krajowych na udział Polski w ogólnoeuropejskich inicjatywach genomicznych (**Genome of Europe** oraz **1+ Million Genomes**) – Polska jest obecnie jedynym krajem Unii Europejskiej, który nie przystąpił do tych inicjatyw;
- ❖ brak edukacji społecznej na temat genetycznych uwarunkowań chorób oraz cech biologicznych człowieka – nawet w środowisku akademickim szerzone są pozbawione podstaw naukowych teorie dotyczące determinizmu genetycznego (geny są naszym przeznaczeniem) oraz zagrożeń związanych z badaniami genetycznymi (tworzenie broni biologicznej przeciwko wybranym narodom), co obniża zaufanie do nauki i medycyny;
- ❖ niedobór odpowiednio wykwalifikowanych kadr zajmujących się wszystkimi aspektami badań genomicznych od pozyskiwania próbek, poprzez sekwencjonowanie DNA, analizę, przechowywanie i udostępnianie danych;
- ❖ trwające od lat próby zmonopolizowania badań genomicznych i genetycznych, w tym szczególnie diagnostyki, przez wąskie i nie do końca przygotowane do tej działalności środowiska.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN wzywa zarówno instytucje rządowe sprawujące opiekę nad nauką i medycyną w Polsce, jak i całe środowisko akademickie do podjęcia szybkich i skutecznych działań mających na celu naprawę zaistniałej sytuacji. Jej dalsze trwanie zagraża żywotnym interesom społecznym, sprowadza Polskę do roli biernego obserwatora i zależnego od czynników zewnętrznych konsumenta rozwiązań technologicznych wypracowanych w innych krajach.

W imieniu Komitetu Biologii Molekularnej Komórki PAN

Przewodnicząca dr hab. Magdalena Krzymowska, prof. IBB PAN

List wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinien być utożsamiany ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk